

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - 1.1 ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

- 1.2 ความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - 1.3 กระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - 1.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 1.7 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2543, หน้า 185 – 186) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง การวิจัยที่ทำในบริบทของชั้นเรียนและมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน เป็นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศและมีความเป็นอิสระทางวิชาการ

สุวิมล ว่องวานิช (2544 , หน้า 11) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการใน ชั้นเรียน คือการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต่าง ๆ ของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

อัจฉรา สระวาสี (2544 , หน้า 15 - 19) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนั้น คือ การศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอนตลอดจน การวัดและประเมินผลโดย การศึกษาวิจัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจาก การปฏิบัติการสอน หรือเพื่อปรับปรุงการพัฒนางานสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อนงค์พร สถิตภาคีกุล (2544 , หน้า 62 - 65) กล่าวว่า การวิจัยใน ชั้นเรียนเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบที่เกิดขึ้นในห้องเรียนโดยครูผู้สอน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

พิชิต ฤทธิจรูญ (2543, หน้า 367) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom action research) คือ ร่องรอยของการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบ หรือเป็นกระบวนการแก้ปัญหาหรือแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ของครู ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ใน การพัฒนาผู้เรียนอาจเป็นรายบุคคล รายกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน

ประกอบ มณีโรจน์ (2544 , หน้า 4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงด้วย วิธีการที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

ชาติรี ตำราญ (2544 ,หน้า 2) ให้ความเห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การทดลองยุทธวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาของครู ซึ่งคิดค้นมาเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ เพื่อหวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งครูและเด็กมากที่สุด เพราะฉะนั้น งานวิจัยในชั้นเรียนจะไม่เป็นเรื่องราวใหญ่โตที่ต้องใช้เวลาเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ผลนาน นับเดือน นับปี จนเป็นผลงานเล่มใหญ่

จากที่มีผู้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้มากมายสามารถสรุปได้ดังนี้

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ดำเนินการโดยครูผู้สอนในชั้นเรียนนั้น ๆ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบในชั้นเรียนที่ประสบปัญหา เพื่อนำผลที่ไปใช้ในการแก้ปัญหาในห้องเรียน การพัฒนาหลักสูตร การบริหาร และการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยการรายงานการวิจัยไม่จำเป็นต้องทำเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ แต่ต้องการที่เน้นจะนำผลการวิจัยไปใช้

ความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2542 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่าการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากแนวคิดขั้นพื้นฐาน คือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติโดยมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพ

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

การทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนวมีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะมองเห็นทางเลือกต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้น ในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงานและครูสามารถบอกได้ว่างานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่ เพราะอะไรนอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้สามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้เป็นอย่างดี เพราะการทำงานและผลการทำงานนั้นล้วนมีความหมายและมีคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู อันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู

เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้วก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาและวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วงวิชาการศึกษามีข้อความรู้และ / หรือ นวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาการเรียนเป็นอย่างมาก

3. วิถีชีวิตของครู หรือนวัตกรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครู “มืออาชีพ” มากขึ้น ทั้งนี้ เพราะครุณักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้หรือผู้เรียนในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีชีวิตชีวาจนในที่สุดจะเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ที่กว้างขวางและลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์แห่งการสอน เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนสามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่างๆ ในหลายบริบทหรือที่เรียกว่าเป็นครูรอบรู้ ซึ่งถ้ามีปริมาณครุณักวิจัยมากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (อ้างในประเทือง พลเสนา, หน้า 14 – 18) ได้สรุปไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน มีแนวดำเนินการดังนี้

1. สสำรวจข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอน
2. วิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
3. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแนวทาง เทคนิค วิธีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย
4. กำหนดรูปแบบ วิธีการ หรือแนวทางใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
5. สร้างสื่อ เทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
6. ทดลองใช้สื่อ วิธีการสอน
7. สรุปผลการใช้สื่อ วิธีการสอน
8. จัดทำรายงานผลการนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
9. มีการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการนำแนวคิด 2 ประการมาผสมผสานกัน คือ คำว่า ปฏิบัติการ (Action) หมายถึง กิจกรรมที่โครงการวิจัยต้องการจะดำเนินการ และคำว่า การมีส่วนร่วม (Participatory) หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายที่ร่วมกิจกรรมวิจัยในการวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง แล้วร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการจนสิ้นสุดการวิจัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2532, หน้า 68)

คำว่า “Action Research” ในตัวมันเองบ่งชี้ใน 3 เรื่องด้วยกัน คือ

1. เป็นการวิจัยที่ทำร่วมกันระหว่างนักปฏิบัติและนักวิจัย
2. เป็นการเชื่อมโยงระหว่าง “การปฏิบัติ (Action) และการวิจัย(Research)
3. การปฏิบัตินั้นอิงหลักของการวิจัย

(วิรุพห์ นิลโมจน์, 2528, หน้า 100)

โดยปกติแล้ว การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีอยู่ 2 แบบคือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนด (Manipulative Action Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) (Kurt Lewin, cited in Gerrit Huizer, 1984,p.17) การวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เขาเห็นว่าดีเหมาะสม ตามความรู้ความเข้าใจของผู้วิจัย มาดำเนินการปฏิบัติเพื่อประเมินความเหมาะสมในความเป็นจริง ต่างจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ในการวิจัยแบบนี้ผู้วิจัยถือว่าชาวบ้านหรือประชาชนเป็นผู้รู้ดีเท่ากับนักวิจัยหรือนักพัฒนา การกำหนดปัญหาและการเลือกปฏิบัติการใดๆก็ตามที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ปัญหาของการวิจัยจะเริ่มจากชาวบ้านด้วย ไม่ใช่จากสมมติฐานของผู้วิจัยหรือนักพัฒนาเพียงฝ่ายเดียว

ลักษณะที่สำคัญที่สุดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ วิรุพห์ นิลโมจน์ (2528, หน้า 55) ได้สรุปได้ว่า อย่างน้อยที่สุดจะต้องประการด้วนลักษณะต่อไปนี้

1. โดยตัวมันเองเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงและการโพล้สปัญหาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติการทางสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น
2. เป็นการวิจัยที่มีหลายกระบวนการในตัวมันเอง คือ เป็นการวิจัยที่ประกอบด้วยขั้นตอนของการค้นหาข้อเท็จจริง (Fact) ที่เป็นระบบ การกำหนดนโยบายและการวางแผนการปฏิบัติที่มียุทธวิธีและการประเมินผล
3. เป็นการวิจัยแบบร่วมมือกัน คือเป็นการวิจัยที่เกิดจากความพยายามร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเน้นมากในเรื่องของกระบวนการกลุ่ม การวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สมบูรณ์ จะต้องเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบร่วมมือกันของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Cooperative Action Research or Coiiaborative Action Research) (Carter : 262, อ้างใน วิรุพห์ นิลโมจน์, 2528, หน้า 58)

บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือตามบทบาทหน้าที่ของตน สุวิมล ว่องวานิช (2550 หน้า 78 – 80) ได้ระบุ บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละฝ่าย ไว้ดังนี้

หน่วยงานต้นสังกัด / คณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่

1. กำหนดนโยบายเป้าหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
2. ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิจัยแก่ครู ในรูปแบบของเอกสาร คู่มือ การฝึกอบรม
3. ให้การสนับสนุนส่งเสริม การเป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนแก่หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ
4. จัดทำฐานข้อมูลวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นฐานในการวางแผนการพัฒนาครู
5. ติดตามความก้าวหน้าในการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ได้สังกัด
6. สังเคราะห์ผลการวิจัยในระดับภาพรวมของเขตพื้นที่หรือระดับประเทศ

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
2. สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในด้านอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวก

3. วางระบบกระตุ้นกำกับติดตามให้ความช่วยเหลือการทำวิจัยในชั้นเรียน
4. ส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มครู อาจารย์ในโรงเรียน
บริหารให้ครูมีเวลาประชุมเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละคน
5. สังเคราะห์ผลการวิจัยของรายงานวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน
6. จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกโรงเรียน
7. ยกย่องให้กำลังใจ สิ่งตอบแทนเป็นแรงเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
8. วางระบบฐานข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์

1. ให้การนิเทศความรู้และการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู
2. จัดทำเอกสารที่นำเสนอตัวอย่างแนวคิด วิธีการด้านการพัฒนา การแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน ปัญหาของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ที่การมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา หากกลุ่มศึกษานิเทศก์ซึ่งมีประสบการณ์และมีความชำนาญเกี่ยวกับการสอนได้นำเสนอตัวอย่างการสอนใหม่ๆที่น่าสนใจ จะช่วยกระตุ้นความคิดของครูให้คิดต่อ

ครูในโรงเรียน

1. มีความมุ่งมั่นที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของวงการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. ให้ความสำคัญกับการประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำวิจัยกับเพื่อน

ร่วมวิชาชีพ

4. สนใจหมั่นฝึกฝนทักษะการทำวิจัย เข้าร่วมประชุมวิชาการ ร่วมกิจกรรม เผยแพร่ผลการวิจัย

5. เป็นสมาชิกที่ดีในการทำงานกลุ่ม สำหรับการวิจัยแบบร่วมมือ

พ่อแม่ผู้ปกครอง

1. ให้ความร่วมมือกับครูโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในฐานะผู้ให้ข้อมูล หรือ ผู้มีส่วนในการพัฒนาผู้เรียน
2. สนใจติดตามข่าวสารข้อมูล ผลการพัฒนาผู้เรียนแล้วนำมาประยุกต์ใช้
3. มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการชี้แนะแนวทางการพัฒนาผู้เรียน
4. ให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนตามกำลังความสามารถและ ศักยภาพอย่างเหมาะสม

นักเรียน

1. ให้ความร่วมมือในการวิจัยของครู ในฐานะเป็นกลุ่มเป้าหมายของการทำวิจัย หรือในบานะผู้ให้ข้อมูล ผู้มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยของครู
2. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้ถูกวิจัยให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับผลการวิจัยที่เกิดขึ้นด้วยใจเป็นธรรมข้อมูลที่ได้อาจนำไปใช้ในการปรับวิธีการวิจัยครั้งต่อไป

การดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะช่วยให้ งานวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมประกอบด้วยคนหลายฝ่าย ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด ที่จะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบาย จัดทำฐานข้อมูลและติดตามความก้าวหน้า ของการดำเนินงานวิจัยและสังเคราะห์งานวิจัยที่จัดทำแต่ละปี ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเข้ามามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยของครูที่อยู่ในสังกัด ในหลายๆ รูปแบบ ศึกษานิเทศก์ มีส่วนในการให้ความรู้กับครูที่สนใจที่จะวิจัย ครูในโรงเรียน มีส่วนในการดำเนินงานวิจัย คือ การทำวิจัย อย่างสม่ำเสมอ และเป็นผู้ให้ข้อมูลเมื่อครูคนอื่นๆ ทำวิจัย ผู้ปกครอง มีส่วนในการให้ข้อมูล กับครูที่ ต้องการทำวิจัยกับเด็กนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิรพัฒน์ วงษ์พรม (2533) ศึกษาเรื่อง สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สปช. ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการวิจัยที่นิยมใช้คือการวิจัยเชิง สำรวจ แหล่งวิทยาคือเอกสารตำรา เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยคือแบบสังเกตและแบบ

บันทึก ประชากรคือนักเรียน คำสถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ส่วนใหญ่ใช้งบประมาณส่วนตัว ผลการวิจัยที่ได้นำไปใช้แก้ปัญหา

วันทนา ชูช่วย (2533) ศึกษาเรื่อง การทำวิจัยในโรงเรียนของครู มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เหตุฉงใจในการทำวิจัยของกลุ่มครูมัธยมศึกษา คือ ประสบปัญหาในการทำงานที่โรงเรียนและต้องการข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้เพื่อนำมาพัฒนางานที่ได้ไปปฏิบัติและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร สาเหตุไม่ทำเพราะไม่มีเวลาขาดความรู้และประสบการณ์ทำวิจัย

เขาวภา เจริญบุญ (2537) ศึกษาเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับ การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในระดับมัธยมศึกษา ในเขต กทม. ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เอื้อต่อการทำวิจัยได้แก่ภาระอื่นๆ นอกจากการสอน สาเหตุการทำวิจัยในชั้นเรียนได้แก่ ความต้องการในการหาวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจและมีผลสัมฤทธิ์สูง เพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน เพื่อทำผลงาน อาจารย์ 3 ผู้บริหารให้การสนับสนุนและเพื่อนครูให้ความร่วมมือ

สิริยา ทองสมักร (2538) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสาเหตุและการทำวิจัยและไม่ทำวิจัย วิจัยทางการศึกษาของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการไม่ทำวิจัยของครู คือ ไม่มีเงินทุน ไม่มีความรู้ ไม่มีแนวทางในการทำวิจัย ไม่มีเวลา ไม่มีเอกสาร อุปกรณ์ ส่วนสาเหตุการทำเพราะการทำวิจัยทำให้เกิดความภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเองสนใจ ต้องการแก้ปัญหาการเรียนการสอนและวางแผนการปฏิบัติงาน สภาพการทำวิจัยจะทำเพียงคนเดียว

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540) ศึกษาเรื่อง ศึกษาเส้นทางการพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยรายกรณีของครูดีเด่นระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เส้นทางการเป็นครูนักวิจัยเริ่มจากเป็นครูใฝ่รู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะ ดังกล่าวพัฒนามาจากการปฏิบัติงาน ปัญหาวิจัยมาจากนักเรียน ประโยชน์การวิจัยเพื่อพัฒนา นักเรียนและพัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

ลัดดา คำพลงาม (2540) ศึกษาเรื่อง กระบวนการและผลของการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการและผลการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทำให้ครูเกิดความคิด ความมั่นใจในการทำงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและทำให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตนเอง

ประภัสสร วงษ์ดี (2541) ศึกษาเรื่อง ศึกษากระบวนการและการใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวิจัยของครูเริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและขาดความพร้อมของนักเรียน ครูจะใช้ปัญหาที่ตนเองถนัดและประยุกต์ได้ในการสอน หัวข้อที่ศึกษามักเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการสอนสื่อ และผลสัมฤทธิ์

การศึกษาเฉพาะกรณี การปรับพฤติกรรมนักเรียน และสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือสร้างชิ้นเอง
 ครุณาผลวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน

ปราณี นุ่มน้อย (2540) ศึกษาเรื่อง ศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบการประเมินงานวิจัย
 ปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินการวิจัยในชั้นเรียนพิจารณาจากผลงาน 2
 ด้าน คือ คุณภาพและประโยชน์ของผลงานมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน มีปัญหาการประเมิน คือการประเมิน
 เน้นผลผลิตและขาดความชัดเจนองค์ประกอบการประเมินได้พัฒนาขึ้นมา 7 องค์ประกอบ

ลาวัณย์ ทองมนต์ (2541) ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 ระหว่างครุณักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครุณักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ครุณักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการ
 นำตนเอง 7 ใน 8 ด้านที่สูงกว่าครูที่ไม่เป็นนักวิจัย ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้
 ด้วยการนำตนเองของครุณักวิจัยคือบุคลิกลักษณะของครุณักวิจัยแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

สกาวัฒน์ ชุ่มเชย (2543) ศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการสำหรับ
 การพัฒนาครูประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การทำวิจัยปฏิบัติการมีทั้ง
 แบบทำคนเดียวและทำเป็นทีมทั้งภายในโรงเรียนและกับบุคคลภายนอกโรงเรียน ประเด็นการวิจัย
 ส่วนใหญ่เกี่ยวกับทักษะการคิดในวิชาคณิตศาสตร์ทักษะการสื่อสารในภาษาไทยและปัญหาพฤติกรรม
 ของนักเรียน ปัญหาในการทำวิจัยคือขาดความรู้ ความเข้าใจและการช่วยเหลือจากหน่วยงาน มอง
 งานวิจัยเป็นเรื่องยาก ไม่มีเวลาและภาระงานมาก ต้องการสนับสนุนด้านการอบรม ตัวอย่างผลงาน
 การวิจัยที่หลากหลายที่ปรึกษาและผู้นิเทศติดตาม การสนับสนุนปัจจัยจากโรงเรียน รูปแบบการวิจัย
 ปฏิบัติการประกอบด้วย 3 ระยะ คือ 1. การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การวิจัยเพื่อประเมินงานสอน
 ของครู และ 3. การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาวัตกรรมการสอน

บุญยาพร ฉิมพลอย (2544) ศึกษาเรื่อง ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการ
 เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเริ่มต้น
 จากการกำหนดปัญหาการวิจัย การวิเคราะห์ปัญหา ออกแบบการวิจัย ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการเก็บ
 รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วย
 ให้ครูเกิดการพัฒนากระบวนการคิดหาเหตุผลถึงที่มาของปัญหาต่างๆ อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน
 และการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียน เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้ครูมี
 ความสนิทสนมกับนักเรียนมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนแสดงศักยภาพของตนเอง
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการ และความถนัดของนักเรียน โดยครุณักวิจัยจะมีการจัดการ
 เรียนการสอนอย่างเป็นระบบ วางแผนการสอนจากการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น
 แล้วศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และจึงเขียนแผนการสอน ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการ
 พัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ความต้องการพัฒนา
 นักเรียน ความต้องการพัฒนาตนเอง การมีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย มีความประทับใจในการสอนของครูใน

อดีต การตั้งสมประสงค์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความภาคภูมิใจในผลงาน การได้รับการส่งเสริมจากบุคคลต่างๆ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ครูขาดความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม และการเขียน ประกอบกับครูไม่มีเวลาทำวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากภาระงานที่รับผิดชอบมาก ผลของการวิจัยในชั้นเรียนยังผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ของครู ได้แก่ วางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เปลี่ยนบทบาทจากครูเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์ พัฒนานวัตกรรมและสื่อตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงวิธีการวัดและประเมินผล พัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และเป็นกัลยาณมิตรกับศิษย์ สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะจากการทำวิจัยทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล จากข้อมูลและการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ก่อให้เกิดมุมมองใหม่และมีความเข้าใจนักเรียนและตนเองมากขึ้น

ศักดา สวาทยานันท์ (2552) ศึกษาเรื่อง บทบาทของอาจารย์ที่เลี้ยงในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า จากการประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สมรรถนะการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและตัวชี้วัด กรอบระยะของการดำเนินงาน ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยงในแต่ละระยะ ด้านแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ถือเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยงทุกคนที่จะดำเนินงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ โดยตระหนักถึงศักยภาพ ความถนัด ความเชี่ยวชาญของตนว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของนักศึกษา ด้านสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฯ แบ่งเป็น 5 ระยะ โดยในแต่ละระยะประกอบด้วยสมรรถนะและตัวบ่งชี้ สรุปได้ ดังนี้ ระยะการดำเนินงานวิจัย แบ่งเป็น 5 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ก่อนการวิจัย สมรรถนะ การได้มาซึ่งหัวข้อการวิจัย ตัวบ่งชี้ การนำเสนอประเด็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนระบุสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา ระยะที่ 2 เขียนโครงการวิจัย สมรรถนะ การเขียนโครงการวิจัย ตัวบ่งชี้ คุณภาพเขียนโครงการวิจัย ระยะที่ 3 ดำเนินการวิจัย สมรรถนะ การดำเนินการวิจัย ตัวบ่งชี้ 1) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และแผนดำเนินการวิจัย 2) การจัดการเรียนรู้ตามแผนดำเนินการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสะท้อนผล ระยะที่ 4 เขียนรายงานการวิจัย สมรรถนะ การเขียนรายงานการวิจัย ตัวบ่งชี้ คุณภาพของรายงานการวิจัย ระยะที่ 5 นำเสนอผลการวิจัย สมรรถนะ การนำเสนอผลงานวิจัย ตัวบ่งชี้ 1) การผลิตสื่อนำเสนอรายงานการวิจัย 2) การใช้ภาษาสื่อสารเพื่อเน้นเสนอผลงานวิจัย 3) การตอบคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ด้านบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่เลี้ยง ที่จะดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ผลจากการประชุมสรุปว่า ทั้งอาจารย์นิเทศและอาจารย์ที่เลี้ยงต่างมีบทบาทหน้าที่เป็นคณะกรรมการควบคุมตรวจสอบการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยกำหนดให้อาจารย์นิเทศเป็นประธานกรรมการ อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นกรรมการและทั้ง 2 ฝ่ายได้กำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีหน้าที่

ในการให้คำปรึกษาในการดำเนินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และร่วมตรวจสอบประเมินคุณภาพรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้วิจัยได้จัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนและกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานแต่ละระยะของการดำเนินงานทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม จากผลการดำเนินงานตามบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า การดำเนินงานดังกล่าวมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ละสมรรถนะนี้สมรรถนะด้านการได้มาซึ่งหัวข้อการวิจัย นอกเหนือจากการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการหาหัวข้อวิจัยจากอาจารย์พี่เลี้ยงแล้ว กิจกรรมการนำเสนอหัวข้อวิจัยยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยให้แก่ศึกษานักศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทบทวนและประเมินความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยของตนเอง ซึ่งคำถามและข้อสังเกตของอาจารย์พี่เลี้ยงในกิจกรรมดังกล่าวมีส่วนช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านนี้ สมรรถนะด้านการเขียนโครงร่างการวิจัย นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข โครงร่างการวิจัยของอาจารย์พี่เลี้ยงมีส่วนช่วยพัฒนา โครงร่างการวิจัยให้มีคุณภาพมากขึ้น สมรรถนะการดำเนินการวิจัย นักศึกษาทุกคนมีความเห็นต่อการร่วมกันนิเทศการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง ในขณะที่นักศึกษากำลังดำเนินการวิจัยว่า การนิเทศมีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้มุมมองทั้งในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสะท้อนผลการดำเนินงาน และการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัยในวงจรรแรก นักศึกษาทุกคนเห็นว่ามีประโยชน์อย่างมากต่อการทำวิจัย โดยเฉพาะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเห็นข้อผิดพลาดเห็นจุดอ่อนของการดำเนินงานของตนเองและเพื่อน สมรรถนะด้านการเขียนรายงานการวิจัย นักศึกษาทุกคนมีความคิดเห็นว่าการช่วยตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขรายงานวิจัยของอาจารย์พี่เลี้ยงมีส่วนช่วยพัฒนารายงานการวิจัยให้มีคุณภาพมากขึ้น และมีความเห็นว่าคู่มือการเขียนรายงานวิจัย ฯ และแบบประเมินรายงานการวิจัยที่อาจารย์ร่วมกันจัดทำมีส่วนช่วยสนับสนุนให้นักศึกษาได้แนวทางในการเขียนรายงานวิจัย นอกจากนี้กิจกรรมการนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัยเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะการเขียนรายงานการวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาได้รับความรู้จากคำแนะนำของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่องานวิจัยตนเองและต่องานวิจัยของเพื่อน สำหรับผลการประเมินคุณภาพของรายงานการวิจัยของนักศึกษาค้นพบว่า มีคุณภาพในระดับดีมาก 1 คน ดี 2 คน และพอใช้ 1 คน สมรรถนะการนำเสนอผลการวิจัย จากการประเมินการนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาในการร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนจัดขึ้น พบว่า นักศึกษาทุกคนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและนำเสนออยู่ในระดับดี มีการตอบคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ฟังในระดับที่น่าพึงพอใจ มีการใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอซึ่งมีคุณภาพ ผลที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของอาจารย์พี่เลี้ยงในการร่วมกันพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้แก่นักศึกษาฯ ครั้งนี้พบว่า การดำเนินงานดังกล่าวมีส่วนช่วยให้อาจารย์พี่เลี้ยงได้พัฒนาตนเองในหลายด้านทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและเจตคติ กล่าวคือ อาจารย์พี่เลี้ยงได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยผ่านการมีส่วนร่วมและลงมือ

ปฏิบัติจริง ได้พัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยฯ ของนักศึกษาทุกระยะ ตั้งแต่การร่วมฟังการนำเสนอหัวข้อและเขียน โครงร่างวิจัย การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาแบบประเมินและเครื่องมือต่างๆและนิเทศการสอน ซึ่งทำให้อาจารย์พี่เลี้ยงได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งระหว่างอาจารย์นิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์พี่เลี้ยงกับนักศึกษา โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมเรียนรู้กับนักศึกษาในการนำนวัตกรรมและวิธีการมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีความทันสมัย ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน และที่สำคัญอาจารย์พี่เลี้ยงทุกคนต่างเห็นตรงกันว่าการทำงานร่วมกันในครั้งนี้จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักศึกษา